

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-04/23-01/02

URBROJ: 65-23-02

Zagreb, 6. travnja 2023.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 11. stavka 3. Zakona o suradnji Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima (Narodne novine, broj 81/13) u prilogu upućujem *Izvješće predsjednika Vlade Republike Hrvatske o održanim sastancima Europskoga vijeća u veljači i ožujku 2023.* koje je dostavljeno predsjedniku Hrvatskoga sabora, aktom od 6. travnja 2023. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/23-07/141

URBROJ: 50301-21/21-23-2

Zagreb, 6. travnja 2023.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Izvješće predsjednika Vlade Republike Hrvatske o održanim sastancima Europskoga vijeća u veljači i ožujku 2023.

Na temelju članka 11. stavka 3. Zakona o suradnji Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima („Narodne novine“, broj 81/13.), dostavlja se Izvješće predsjednika Vlade Republike Hrvatske o održanim sastancima Europskoga vijeća u veljači i ožujku 2023.

U prilogu Izvješća dostavljaju se i zaključci sastanaka Europskoga vijeća u veljači i ožujku 2023.

 PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

IZVJEŠĆE

o sastancima Europskog vijeća održanima u veljači i ožujku 2023. godine

Temeljem Zakona o suradnji Hrvatskog sabora i Vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima (*Narodne novine, broj 81/2013*), predsjednik Vlade podnosi pisano Izvješće o posebnom sastanku Europskog vijeća održanom 9. veljače 2023. te redovnom sastanku Europskog vijeća održanom 23. ožujka 2023. i sastanku na vrhu država europodručja u uključivom sastavu održanom 24. ožujka 2023.

U prilogu ovog izvješća su zaključci Europskog vijeća sa sastanaka 9. veljače 2023. i 23. ožujka 2023. te Izjava sa sastanka na vrhu država europodručja u uključivom sastavu, održanog 24. ožujka 2023.

Zagreb, 6. travnja 2023.

Posebni sastanak Europskog vijeća, 9. veljače 2023.

Uvodno

Teme posebnog sastanka Europskog vijeća (EV) bile su: ruska agresija na Ukrajinu i njezine posljedice, gospodarstvo i konkurentnost, te migracije. Republiku Hrvatsku (RH) predstavljao je predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković.

Prije formalnog početka sastanka, čelnicima se osobno obratio **predsjednik Ukrajine Volodimir Zelenski**, koji je prethodno održao govor na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta (EP). Nakon obraćanja čelnicima i kraće rasprave, predsjednik Zelenski razgovarao je zasebno sa nekoliko skupina čelnika u manjem formatu. To je bio prvi sastanak na vrhu Europske unije (EU ili Unija) od izbijanja rata u veljači 2022. na kojem je predsjednik Zelenski fizički prisustvovao, a održan je tjedan dana nakon 24. sastanka na vrhu EU-a i Ukrajine u Kijevu 3. veljače 2023. i par tjedana uoči godišnjice ratne agresije na Ukrajinu.

Čelnici su nakon toga raspravili situaciju u **Turskoj i Siriji** uslijed tragičnog potresa 6. veljače 2023. te izrazili sućut žrtvama i solidarnost sa stanovništvom Turske i Sirije. Države članice EU-a su nakon potresa u Tursku poslale više od 1 600 spasilaca. Čelnici su potvrdili spremnost Unije da pruži dodatnu pomoć ovim dvjema državama. Pozdravili su inicijativu predsjedništva Vijećem Europske unije i Europske komisije (EK) da budu domaćini donatorske konferencije u Bruxellesu radi mobiliziranja sredstava međunarodne zajednice za potporu stanovništvu Turske i Sirije.

Čelnici su razgovarali i o **dijalogu Beograda i Prištine**. S obzirom na nedavne napetosti na sjeveru Kosova naglasili su hitnu potrebu za postizanjem napretka u normalizaciji odnosa putem dijaloga uz posredovanje EU-a, pod vodstvom Visokog predstavnika Josepha Borrella. Pozdravljen je nedavni europski prijedlog kao povijesna prilika koju bi obje strane trebale iskoristiti, među ostalim, kako bi ostvarile svoju europsku perspektivu. Čelnici su pozvali obje strane da provedu obveze koje su prihvatile u okviru dijaloga, uključujući sporazume iz 2013. i 2015. o osnivanju udruženja/zajednice općina s većinskim srpskim stanovništvom. Visoki predstavnik je najavio da će pozvati predsjednika Srbije i premijera Kosova u Bruxelles.

Tijekom ove rasprave **predsjednik Vlade RH Plenković** zahvalio je Visokom predstavniku Borrellu na naporima koje ulaže u traženje rješenja. Kazao je da je i sam razgovarao s oba čelnika o normalizaciji odnosa, te da oni čekaju poziv Visokog predstavnika. Založio se za stabilnost i mir te dodao da prijedlog sporazuma upućuje na de facto priznanje.

Predsjednik EV Charles Michel je kazao da će, nastavno na prošlogodišnji angažman oko zapadnog Balkana, i ove godine ta regija ostati u fokusu interesa Europskog vijeća.

Razmjena mišljenja s predsjednicom Europskog parlamenta

Sukladno uobičajenoj praksi, a prije formalnog početka sastanka EV-a, čelnicima se obratila **predsjednica Europskog parlamenta** (EP) Roberta Metsola. Osvrnula se na Pakt o migracijama i azilu, podcrtavši važnost zaštite vanjskih granica i očuvanja integriteta schengenskog prostora. Naglasak je stavila na vanjsku dimenziju migracija i potrebu rada s trećim državama, odnosno državama porijekla i tranzita, te istaknula značaj učinkovitijeg procesa vraćanja. Založila se za uravnotežen pristup Vijeća i EP-a u pregovorima o reformi sustava migracija i azila, te pronalazak humanih rješenja za one koji traže međunarodnu zaštitu. Govoreći o jedinstvenom tržištu, Metsola je istaknula njegovu ulogu u postavljanju globalnih standarda. Založila se za ubrzanje investicija u EU, kako bi se europsko gospodarstvo vratilo na put stabilnosti i rasta, te bilo konkurentnije. U tom je kontekstu istaknula ulogu financijskog instrumenta *NextGenerationEU*, koji uz reviziju Višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) može osigurati financiranje sadašnjih prioriteta EU-a. Posebno je govorila o važnosti obnovljivih izvora energije, ističući da je zelena tranzicija prilika, a ne prijetnja. Govoreći o jačanju konkurentnosti, Metsola je kazala da sve mjere u tom pravcu trebaju ići paralelno uz zadržavanje demokratskih vrijednosti i ostvarenje klimatskih ciljeva.

Ukrajina

Kao i u svom izlaganju u Europskom parlamentu istog jutra, u obraćanju članovima EV-a, **predsjednik Zelenski** je rekao da Ukrajina brani „europski način života“ i zajedničke vrijednosti. Zahvalio je čelnicima na pomoći koju njegovoj zemlji pružaju EU i njezine države članice. Ponovio je poziv za dostavom više oružja Ukrajini, posebno na polju protuzračne obrane. Založio se za nastavak uvođenja sankcija prema Rusiji, te ukazao na značaj korištenja zamrznutih i imobiliziranih sredstava u obnovi Ukrajine. Govorio je o važnosti europskog puta Ukrajine, tražeći podršku država članica za sljedeće korake. U raspravi su čelnici pozdravili fizičku prisutnost predsjednika Zelenskog u Bruxellesu i mogućnost izravnog razgovora s njim. Prenijeli su mu da može računati na daljnju pomoć država članica i europskih institucija.

U raspravi je ponovno oštro osuđen agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, te obećana daljnja politička, gospodarska, vojna, financijska i humanitarna **potpora EU-a Ukrajini**. Potvrđene su obveze preuzete u zajedničkoj izjavi sa sastanka na vrhu EU-a i Ukrajine i dogovoreno da se iskoristi potencijal Sporazuma o pridruživanju za poboljšanje gospodarskih i trgovinskih odnosa između EU-a i Ukrajine.

EV je u zaključcima pozdravio isporuku vojne opreme Ukrajini od strane država članica te istaknulo novu tranšu vojne potpore u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći (*European Peace Facility, EPF*) u iznosu od 500 milijuna eura. Potvrđena je daljnja podrška održavanju makrofinancijske stabilnosti Ukrajine. Pozdravljen je rad na projektima za proširenje koridora solidarnosti kako bi se povećale mogućnosti izvoza iz Ukrajine. Pozdravljena je i operacionalizacija platforme za koordinaciju donatora, te najavljen pojačan rad na korištenju zamrznute i imobilizirane ruske imovine za potporu obnove Ukrajine, te u

svrhu naknade štete. Na prijedlog RH, istaknuta je važnost psihološke i psihosocijalne potpore i rehabilitacije, kao i reintegracije ratnih veterana i stanovništva u aktivan društveni život.

Na prijedlog **predsjednika Vlade RH Plenkovića** u zaključcima EV-a navedeno je da će se pojačati pružanje pomoći Ukrajini za razminiranje. Hrvatska u tom segmentu ima znatno iskustvo i ekspertizu, a budući da se radi o iznimno važnom pitanju koje će ostati na dnevnom redu još duže vrijeme, važno ga je izrijekom spomenuti na razini EV-a. Predsjednik Vlade RH Plenković također je podsjetio da će Hrvatska organizirati međunarodnu konferenciju o ovoj temi u listopadu o. g. u Zagrebu.

EV se založio za osiguravanje utvrđivanja **odgovornosti za ratne zločine** i druge najteže zločine počinjene u vezi s agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine. Naglašeno je da su neselektivni napadi Rusije na civile i civilnu infrastrukturu međunarodni zločini i moraju prestati, te da se mora poštovati međunarodno humanitarno pravo. Potvrđena je podrška uspostavi odgovarajućeg mehanizma za kazneni progon zločina agresije, kao i podrška istragama koje provodi tužitelj Međunarodnog kaznenog suda te osnivanju međunarodnog centra u Haagu za kazneni progon zločina agresije na Ukrajinu.

U raspravi su čelnici iskazali potporu **formuli za mir** predsjednika Zelenskog i potvrdili daljnju suradnju s Ukrajinom na mirovnom planu od deset točaka. EU podupire ideju sastanka na vrhu o formuli za mir, te će surađivati s Ukrajinom kako bi osigurala najšire moguće međunarodno sudjelovanje.

Pružena je potpora daljnjem jačanju **sankcija** prema Rusiji. Ujedno je istaknuta važnost provedbe postojećeg sankcijskog režima i zatvaranja pravnih praznina koje omogućuju zaobilazanje mjera ograničavanja. Kako bi se dodatno povećali troškovi koje Rusija snosi zbog svog agresivnog rata, uvedena je gornja granica cijena naftnih derivata. Potvrđena je spremnost za blisku koordinaciju i suradnju s globalnim partnerima oko sankcija.

Mnogi su čelnici u raspravi isticali važnost jedinstva Unije. Neki su se referirali na proces pristupanja Ukrajine EU, te su prepoznati naponi koje Ukrajina ulaže u postizanje ciljeva na kojima se temelji njezin status države kandidatkinje za članstvo u EU. Čelnici su pozdravili reformske napore Ukrajine u teškim ratnim vremenima te potaknuli da nastavi tim putem i ispuni uvjete iz mišljenja EK o zahtjevu za članstvo. Istovremeno su prepoznali odlučnost Ukrajine da ispuni potrebne zahtjeve kako bi što prije započela pregovore o pristupanju. Ponovno je potvrđeno da budućnost Ukrajine leži u EU. Izražena je predanost jačanju potpore raseljenim osobama, kako u Ukrajini tako i državama članicama EU-a.

Gospodarstvo

Rasprava čelnika o gospodarstvu nadovezala se na raspravu koju je Europsko vijeće održalo u prosincu 2022., kada je istaknuta važnost dogovora o sveobuhvatnoj dugoročnoj strategiji za jačanje konkurentnosti i produktivnosti Europske unije. Cilj navedene strategije je osigurati ekonomsku suverenost EU-a i prilagoditi gospodarske, industrijske i tehnološke politike zahtjevima zelene i digitalne tranzicije, kako bi Unija mogla unaprijediti svoj položaj na

međunarodnoj razini. Rasprava o budućnosti europskog gospodarstva stoga se nastavila na posebnom sastanku EV-a u veljači, a zatim i na redovnom sastanku u ožujku.

Čelnici su raspravu o strateškom pristupu **politikama za rast konkurentnosti i produktivnosti** EU-a upotpunili raspravom o **reformi okvira gospodarskog upravljanja** EU-a. Potonja bi trebala podupirati nastojanja EU za učinkovitijom provedbom zelene i digitalne tranzicije, uz istodobno osiguranje fiskalne stabilnosti njezinih članica.

Sukladno zaključcima EV-a iz prosinca 2022., a s ciljem pripreme predstojećih rasprava čelnika EU-a o jačanju ekonomske pozicije EU-a na globalnoj razini, Europska komisija je 1. veljače objavila Komunikaciju „Industrijski plan u okviru zelenog plana za doba nulte neto stope“. Cilj ovog plana je pružiti povoljnije okruženje za povećanje proizvodnih kapaciteta EU za čiste, *net-zero* tehnologije i proizvode potrebne za postizanje ambicioznih klimatskih ciljeva EU. Temelji se na četiri stupa: predvidljivom i pojednostavljenom regulatornom okruženju, ubrzanom pristupu financiranju, poboljšanju vještina i otvorenoj trgovini usmjerenoj na kreiranje otpornih lanaca opskrbe.

U raspravi su čelnici posebno istaknuli važnost daljnjeg produbljivanja jedinstvenog tržišta i iskorištavanja njegovog punog potencijala. Ocijenili su da su dosadašnje prilagodbe regulatornog okruženja u području jedinstvenog tržišta, među ostalim, doprinijele učinkovitom oporavku, kao i jačanju otpornosti cijele Europske unije. Zajednički je stav, koji je podržao i **predsjednik Vlade Plenković**, da buduće prilagodbe sustava državnih potpora moraju biti ciljane i ograničenog vremenskog trajanja kako bi se zadržao integritet jedinstvenog tržišta i očuvali jednaki uvjeti poslovanja za sve sudionike na tržištu.

Nadalje, čelnici su istaknuli važnost nastavka reformi koje će pridonijeti administrativnom i regulatornom rasterećenju, posebno u sektorima koji su ključni za postizanje ciljeva EU-a u pogledu klimatske neutralnosti, pritom uzimajući u obzir prekogranične lance opskrbe i vrijednosti. U tom pogledu podsjetili su i na raniji dogovor vezano uz reformu tržišta električne energije koja bi trebala poduprijeti prijelaz na dekarboniziran i učinkovit energetska sustav, te osigurati sigurnost opskrbe i na takav način ojačati konkurentnost Europske unije.

Predsjednik Vlade RH Plenković je istaknuo da buduće rasprave o modelima financiranja trebaju uzeti u obzir analizu kojom bi se utvrdili konkretni sektori u kojima postoji investicijski jaz, koji je potrebno premostiti intenziviranjem privatnih i javnih ulaganja.

Čelnici EU-a su također zaključili da je prije odluke o novim modelima financiranja, kao što je prijedlog uspostave Fonda za europsku suverenost, kojeg Europska komisija planira predložiti do ljeta 2023., potrebno osigurati potpunu mobilizaciju dostupnih sredstava i postojećih financijskih instrumenata. Čelnici smatraju da će se na takav način omogućiti pravodobna i ciljana potpora strateškim sektorima, bez da to utječe na ciljeve kohezijske politike. Sastavni dio ovakvog pristupa financiranju je i daljnje produbljivanje Unije tržišta kapitala, kako bi Europa zadržala svoju poziciju kontinenta proizvodnje i inovacija.

Zaključno, čelnici su još jednom iskazali snažnu podršku provedbi ambicioznog, snažnog, otvorenog i održivog trgovinskog programa i podupiranje Svjetske trgovinske organizacije (WTO) i multilateralnog sustava utemeljenog na pravilima koji predstavlja okosnicu za jačanje suvereniteta i blagostanja Europe.

Migracije

EV je raspravljao o stanju u području migracija, ocijenivši ih kao europski izazov koji zahtijeva zajednički, europski odgovor. Čelnici su stoga razmotrili provedbu prethodnih zaključaka EV-a o sveobuhvatnom pristupu migracijama u skladu s načelima i vrijednostima EU-a te temeljnim pravima, s naglaskom na pojačanom vanjskom djelovanju, djelotvornom nadzoru vanjskih granica i unutarnjim aspektima. EV je pozvao na jačanje i ubrzavanje hitnih operativnih mjera u tom kontekstu. Predsjednica EK-a Ursula von der Leyen je krajem siječnja kao podlogu za raspravu dostavila pismo u kojem daje navodi nekoliko ključnih područja u kojima je potrebno i moguće postići brz napredak kroz provedbu operativnih mjera – jačanje vanjskih granica, granične procedure i povrata, sekundarnima kretanja i solidarnost, te suradnja s partnerima oko upravljanja migracijama i povratkom.

U cilju sprečavanja nezakonitih odlazaka i gubitka ljudskih života, smanjenja pritiska na granice EU-a i borbe protiv krijumčara, čelnici su raspravljali o tome kako poboljšati **suradnju sa zemljama podrijetla i tranzita**. Posebno su raspravljali o provedbi postojećih akcijskih planova za zapadnobalkansku i srednjosredozemnu rutu, akcijskim planovima za zapadnosredozemnu i istočnosredozemnu rutu, potpori partnerima u rješavanju temeljnih uzroka nezakonitih migracija, te usklađivanju vizne politike sa susjednim zemljama. Čelnici su pozdravili napredak koji su partneri sa zapadnog Balkana ostvarili u usklađivanju vizne politike i pozvali ih da žurno poduzmu daljnje korake.

Naglašavajući važnost jedinstvene, sveobuhvatne i učinkovite politike EU-a u području **vraćanja i ponovnog prihvata** te integriranog pristupa **reintegraciji**, čelnici su istaknuli važnost brzih mjera za osiguravanje učinkovitog vraćanja koristeći se svim relevantnim politikama i instrumentima EU-a, uključujući diplomaciju, razvoj, trgovinu i vize te zakonite migracije.

Što se tiče **nadzora kopnenih i morskih vanjskih granica**, EU je i dalje odlučna u osiguravanju njihovog djelotvornog nadzora. Europsko vijeće pozdravilo je napore država članica u tom pogledu, potvrdivši punu potporu Agenciji za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex) u ispunjavanju njezine osnovne zadaće i istaknuvši važnost brzog stavljanja u funkciju sustava ulaska/izlaska i europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja. EV je pozvao na brzo zaključenje pregovora o novim i revidiranim sporazumima o statusu, pozvalo EK da financira mjere država članica kojima se izravno doprinosi nadzoru vanjskih granica i kojima ga se jača, pozvalo na hitnu mobilizaciju znatnih sredstava i kapaciteta EU-a za potporu državama članicama u unaprjeđivanju sposobnosti i opreme za nadzor granica, te prepoznalo posebnosti morskih granica i naglasilo potrebu za pojačanom suradnjom u aktivnostima traganja i spašavanja.

EV je osudio pokušaje **instrumentalizacije migranata u političke svrhe**, posebno kada se koriste kao sredstvo utjecaja ili kao dio hibridnih destabilizirajućih djelovanja.

S obzirom na napredak ostvaren u 2022. godini, čelnici su pozvali Vijeće i Europski parlament da dovrše rad na **Paktu o migracijama i azilu**, revidiranom Zakoniku o schengenskim granicama te revidiranoj Direktivi o vraćanju.

Predsjednik Vlade RH Plenković rekao je da Hrvatska, koja je kao najnovija država članica schengenskog prostora preuzela odgovornost za zaštitu vanjske granice i tog prostora i EU-a, posebnu važnost pridaje njezinom pravilnom nadzoru i nastavlja jačati svoje kapacitete za upravljanje granicom, kako u pogledu odgovarajućih ljudskih resursa, tako i u pogledu najsuvremenije tehničke opreme. Hrvatska je svjesna važnosti svih informatičkih sustava za kontrolu ulazaka svih osoba u EU (npr. Entry-Exit, ETIAS). U smislu boljeg upravljanja pojačanim migracijskim tokovima na zapadno-balkanskoj ruti, Hrvatska pozdravlja odgovarajući Akcijski plan. Usklađivanje viznih politika zemalja zapadnog Balkana s viznom politikom EU-a jedna je od ključnih mjera za smanjenje povećanih pokušaja ilegalnih prelazaka granice. Kako bi se poboljšala stopa vraćanja državljana trećih zemalja koji legalno putuju u zemlje zapadnog Balkana, a zatim sudjeluju u pokušajima ilegalnog prelaska granice, za Hrvatsku je pravilna provedba sporazuma o readmisiji i dalje prioritet. Hrvatska podupire snažniji angažman svih odgovarajućih aktera na nacionalnoj i EU razini u borbi protiv krijumčarskih mreža. Hrvatska pozdravlja poziv za završetak međuinstitucionalnih pregovora o Paktu o migracijama i azilu do kraja aktualnog zakonodavnog ciklusa.

EV je pozvao Vijeće i EK da pomno prate i osiguraju provedbu njegovih zaključaka te će se redovito baviti tim pitanjem.

Sastanak Europskog vijeća, 23. ožujka 2023.

Uvodno

Ključne teme sastanka bile su: ruska agresija na Ukrajinu i odgovor EU-a, dugoročna konkurentnost, unutarnje tržište i gospodarstvo, koordinacija ekonomskih politika te energetika. Europsko vijeće također se osvrnulo na nekoliko tema u sklopu vanjskih odnosa, kao i na najnovije informacije o migracijama (nastavno na raspravu o toj temi u veljači). Republiku Hrvatsku je predstavljao predsjednik Vlade RH Andrej Plenković.

Na početku sastanka čelnicima se pridružio **Antonio Guterres, glavni tajnik Ujedinjenih naroda** (UN). U raspravi je istaknuta važnost suradnje EU-a i UN-a u rješavanju globalnih izazova današnjice. Naglašena je privrženost multilateralizmu s UN-om u središtu, te razmotrene mogućnosti bliže suradnje u promicanju mira i održivog razvoja u svijetu. Čelnici su ponovili predanost načelima Povelje UN-a, posebice u vremenu kada se ista krše ruskom agresijom na Ukrajinu, što je osudila i Opća skupština UN-a. Razgovarali su o *Crnomorskoj inicijativi za žitarice*, koja je zajedno s EU koridorima solidarnosti i ukrajinskom inicijativom

„Žitarice iz Ukrajine“ ključna za globalnu opskrbu hranom. Čelnici su istaknuli sve vrste pomoći koju EU pruža Ukrajini te potvrdili odlučnost da se to nastavi. Bilo je riječi i o klimatskim promjenama, zagađenju okoliša te očuvanju bioraznolikosti, pri čemu je istaknuta žurna potreba jačanja globalnog odgovora na s tim povezane izazove, kao važnost ubrzanе dekarbonizacije. Čelnici su potvrdili privrženost ostvarenju ciljeva održivog razvoja iz *Agende 2030* te pozdravili rezultate UN-ovih konferencija o najmanje razvijenim državama i konferenciji o vodi. Posebno su pozvali na financiranje razvoja i reformu multilateralnih razvojnih banaka, kako bi se ojačala njihova uloga u nošenju s globalnim izazovima, ujedno zadržavajući fokus na uklanjanju siromaštva. Istaknuli su i potrebu žurnog rješavanja financijskog jaza u financiranju humanitarne pomoći i podržali jačanje pristupa prema netradicionalnim humanitarnim donatorima i međunarodnim financijskim institucijama. Potvrdili su da će EU i UN nastaviti jačati međusobne odnose.

U svojoj intervenciji u ovom dijelu rasprave **predsjednik Vlade Plenković** zahvalio je gt UN-a na potpori UN-a Ukrajini i izrazio zadovoljstvo činjenicom da nije došlo do zamora u sklopu UN-a glede toga. U tom se kontekstu osvrnuo i na rezoluciju Opće skupštine UN-a koju je ista usvojila neposredno pred obljetnicu ruske agresije, a kojom se traži povlačenje ruskih vojnika iz Ukrajine i prekid ratnih djelovanja. Kao ključne teme je izdvojio ispunjavanje ciljeva održivog razvoja te nastavak borbe protiv klimatskih promjena. Referirao se na dio zaključaka u vezi naloga za uhićenje predsjednika Rusije od strane Međunarodnog kaznenog suda, navodeći da to predstavlja „prekretnicu“.

Razmjena mišljenja s predsjednikom Europskog parlamenta

Prije formalnog dijela sastanka EV-a, čelnicima se obratila **predsjednica EP-a Roberta Metsola**. Naglasila je da moramo ustrajati u solidarnosti prema Ukrajini, u političkom, ekonomskom, humanitarnom i vojnom smislu. Upozorila je da se već vidi zamor te da će biti sve teže objasniti zašto je važno da EU ustrajno stoji uz Ukrajinu. Kazala je da i ruska propaganda utječe na isto. Ponovila je da je očuvanje Ukrajine važno za očuvanje Europe. Govoreći o sankcijama, Metsola je kazala da je potrebno ukloniti sve nedostatke u njihovoj provedbi, a kod humanitarne situacije naglasak je stavila na potrebu pomoći djeci, posebno osuđujući nezakonite deportacije i transfere. Osvrnula se na Moldovu i Gruziju, gdje je potrebno pružiti potporu demokratskim snagama. Metsola je zatim govorila o unutarnjem tržištu i jačanju konkurentnosti EU-a, usporedo s provedbom zelene tranzicije, koja će u konačnici donijeti koristi građanima i poduzećima. Da bi uspjela, zelena tranzicija treba dobiti jaču podršku građana, poručila je Metsola. Založila se za veća ulaganja u tom području, uključivo privatna, a kako bi europska mala i srednja poduzeća mogla nastaviti raditi u Europi. Prenijela je privrženost EP-a novim prijedlozima EK oko reforme tržišta električne energije, Industrijskog plana za Zeleni plan, Akta o kritičnim sirovinama i Akta o industriji s nultom neto stopom emisija, te istaknula da je važno osigurati zakonodavnu predvidljivost. Osvrnula se i na bankarske probleme u SAD-u i Švicarskoj, ističući da je bankarski sektor u euro području otporniji. Postoje robusni osigurači bankarskog sektora u EU, Europska središnja banka je spremna intervenirati ukoliko bude potrebno. Istaknula je važnost završetka izgradnje Bankovne unije. Govoreći o migracijama, Metsola je ukazala na potrebu osiguranja kritične

ravnoteže u zaštiti granica i potrebitih ljudi, te povratka onih koji ne ostvaruju uvjete za ulazak u EU, posebno naglasivši potrebu iskorjenjivanja krijumčarenja ljudima.

Ukrajina

Čelnicima se video-vezom obratio **predsjednik Ukrajine Volodimir Zelenski**. To je učinio iz vlaka kojim je toga dana obilazio uništene ukrajinske gradove. Poručio je da se veseli danu kada će ruski počinitelji ratnih zločina za to odgovarati. Opisao je jako teške životne uvjete u Ukrajini. Pozvao je na daljnje zajedništvo u suprotstavljanju agresoru, te zahvalio na svoj pomoći koje Ukrajina dobiva od EU-a. Posebno je zahvalio nekim državama članicama na dostavljenom oružju. Upozorio je da Rusija koristi projekte za napade na civilno stanovništvo te pozvao da EU bez odgode dopremi više oružja. Zahvalio je na vojnim zrakoplovima (MiG-ovi) nekim državama članicama, ali je dodao da bi Ukrajini trebalo i modernije vojno zrakoplovstvo. I ovoga je puta pozvao na jačanje sankcija te na rad na sprečavanju njihova zaobilaženja. Jačanje sankcija povezo je s jačanjem sigurnosti. Zelenski je kazao da je mirovni plan od 10 točaka jedini realističan plan za povratak mira. Osvrnuo se na europski put Ukrajine, ističući reforme i borbu protiv korupcije, te prenio da su institucije pokazale otpornost prema ratu. Kazao je da je Ukrajina spremna za početak pregovora o pristupanju EU i da ljudi trebaju motiv u tom smislu.

U raspravi su čelnici ponovno osudili agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, kršenje Povelje UN-a, te podsjetili na potporu EU-a neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine i njezinu neotuđivom pravu na samoobranu. Pozdravili su rezoluciju Opće skupštine UN-a o „*načelima Povelje UN-a kao temelja za sveobuhvatan, pravedan i trajan mir u Ukrajini*”, koja je donesena uz široku potporu međunarodne zajednice. Ponovno je izražena potpora formuli za mir predsjednika Zelenskog te preneseno da će EU nastaviti surađivati s Ukrajinom na tom planu.

Istaknuto je da Rusija mora zaustaviti svoju agresiju te bezuvjetno povući sve svoje vojne snage iz cijele Ukrajine. Naglašeno je da se međunarodno humanitarno pravo, među ostalim, njegovao o postupanju s ratnim zarobljenicima, mora poštovati. Osuđeno je seksualno i rodno uvjetovano nasilje i naglašeno da Rusija mora odmah osigurati siguran povratak svih Ukrajinaca, osobito djece, koji su prisilno premješteni ili deportirani u Rusiju. Europsko vijeće je primilo na znanje uhidbene naloge koje je Međunarodni kazneni sud nedavno izdao za predsjednika Rusije i njegovu povjerenicu za prava djece zbog ratnog zločina nezakonite deportacije i transfera ukrajinske djece iz okupiranih područja Ukrajine u Rusiju.

Rusija je pozvana da odmah prekine djelovanja kojima se ugrožavaju sigurnost i zaštita civilnih nuklearnih postrojenja u Ukrajini i iskazana podrška Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju.

Još je jednom potvrđena odlučnost u osiguranju odgovornosti za ratne zločine i druge najteže zločine počinjene u vezi s agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine, među ostalim uspostavom odgovarajućeg mehanizma za kazneni progon zločina agresije. U tom je kontekstu pozdravljen

dogovor o osnivanju novog Međunarodnog centra za kazneni progon zločina agresije protiv Ukrajine (ICPA). Ponovno je istaknuta potpora istragama koje provodi tužitelj Međunarodnog kaznenog suda.

Istaknuto je da je EU i dalje predana održavanju i povećavanju kolektivnog pritiska na Rusiju, među ostalim s pomoću mogućih dodatnih sankcija, te nastavku rada s partnerima na pitanju gornje granice cijene nafte. Čelnici su naglasili važnost jačanja napora kako bi se osigurala učinkovita provedba sankcija na europskoj i nacionalnoj razini te ojačala učinkovitost u suzbijanju zaobilaženja sankcija. U tom će se smislu intenzivirati rad s trećim državama. S njima će se ojačati suradnja i u borbi protiv dezinformacija.

Potvrđeno je da će EU nastaviti pružati Ukrajini političku, gospodarsku, vojnu, financijsku i humanitarnu potporu dok god to bude potrebno. Ojačat će napore na zadovoljavanju hitnih vojnih i obrambenih potreba Ukrajine. Čelnici su pozdravili dogovor postignut u Vijeću EU-a o hitnoj isporuci streljiva zemlja-zemlja i topničkog streljiva Ukrajini i, ako se to zatraži, projektila, što uključuje zajedničku nabavu i mobilizaciju odgovarajućih sredstava, među ostalim pomoću Europskog instrumenta mirovne pomoći.

U raspravi su čelnici isticali predanost potpori obnove Ukrajine u koordinaciji s međunarodnim partnerima. Podržana je uspostava međunarodnog mehanizma za evidentiranje štete koju je prouzročila Rusija. EU će, zajedno sa partnerima, intenzivirati rad na iskorištavanju zamrznute i imobilizirane ruske imovine za obnovu Ukrajine i u svrhu naknade štete, u skladu s pravom EU-a i međunarodnim pravom.

Pozdravljeni su predanost i naponi Ukrajine u pogledu reformi, te važnost procesa pristupanja EU. Potvrđeno je da će EU nastaviti pružati svu odgovarajuću potporu Moldovi. Osuđena je vojna potpora koju Iran i Bjelarus pružaju agresivnom ratu Rusije. Poručeno je da korištenje hrane kao oružja od strane Rusije ugrožava globalnu sigurnost opskrbe hranom, te je istaknuta potreba za osiguravanjem dostupnosti i cjenovne pristupačnosti poljoprivrednih proizvoda, posebno za zemlje kojima je pomoć najpotrebnija. Naglašena je važnost produljenja UN-ove crnomorske inicijative za žitarice, koridora solidarnosti EU-a i ukrajinske inicijative „Žitarice iz Ukrajine“.

Predsjednik Vlade Plenković rekao je da EU treba zadržati ono što se pokazalo najvećom snagom - jedinstvo u pomoći Ukrajini i unutarnju otpornost na sve destabilizirajuće napore Rusije. Pozdravio je dogovor postignut u Vijeću o hitnoj isporuci streljiva, što uključuje zajedničku nabavu i mobilizaciju odgovarajućih sredstava, a u čemu posebnu važnost ima Europski instrument mirovne pomoći. Informirao je o međunarodnoj konferenciji o razminiranju koja će se u listopadu ove godine održati u Hrvatskoj, u suorganizaciji s Ukrajinom. Posebno je istaknuo važan posao koji se radi na osiguranju odgovornosti za sve počinjene zločine. Izrazio je zabrinutost zbog nezakonitog premještanja djece s ukrajinskog teritorija i prisilnim posvajanjima, te ocijenio da se radi o grubom kršenju prava djece i međunarodnog prava.

Konkurentnost, unutarnje tržište i gospodarstvo, koordinacija ekonomskih politika, energetika

Ove su točke raspravljene zajedno. Čelnici su raspravljali o izgradnji gospodarstva EU-a spremnog za buduće izazove, koje će biti sposobno osigurati dugoročnu konkurentnost i blagostanje. Navedeno zahtijeva produbljivanje jedinstvenog tržišta te jačanje industrijskih, poljoprivrednih i trgovinskih politika Unije.

Kao doprinos raspravi, posebno u dijelu koji se odnosi na dugoročnu konkurentnost gospodarstva EU, EK je u tjednu koji je prethodio sastanku EV-a objavila paket dokumenata:

1. *Komunikacija o jedinstvenom tržištu nakon 30 godina* bavi se poboljšanjem života građana i uvjeta za poslovanje poduzetništva koje prati zelenu i digitalnu tranziciju.
2. *Strategija o dugoročnoj konkurentnosti EU-a* predlaže rad na devet usporednih i međusobno povezanih područja kako bi se potaknula budućnost europske konkurentnosti, a to su: 1. funkcionirajuće jedinstveno tržište, 2. Pristup privatnom kapitalu. 3. javne investicije i infrastruktura 4. istraživanje i inovacije. 5. energija (brži razvoj obnovljivih izvora energije; stabilne cijene energenata, digitalizacija tržišta), 6. kružna ekonomija, 7. digitalizacija, 8. obrazovanje i vještine., 9. trgovina i otvorena strateška autonomija.
3. Prijedlog *Akta o industriji s nultom neto stopom emisija* fokusira na se na stvaranje pojednostavljenog zakonodavnog okruženja za tehnologije s nultom stopom emisija. U aneksu sadrži popis strateških tehnologija s nultom stopom emisija.
4. Prijedlog *Akta o kritičnim sirovinama* i prateća procjena potreba temelj su za djelovanje u ovom području. Dokument cilja ojačati kapacitet EU-a za vađenje, procesuiranje i recikliranje kritičnih sirovina, diversificirati vanjske opskrbne izvore, nadzirati i ublažiti rizike u opskrbi, povećati cirkularnost/kružnost i održivost sirovina.

U godini u kojoj se obilježava 30. obljetnica **jedinstvenog tržišta**, čelnici su istaknuli njegove koristi te poduprli snažniju usredotočenost na poštivanje i izvršavanje pravila i uklanjanje prepreka prekograničnom poslovanju. Naveli su da jedinstveno tržište koje dobro funkcionira ostaje ključno za uspjeh zelene i digitalne tranzicije, budući rast i ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju EU-a. EV je stoga pozvao na ambiciozno djelovanje kako bi se upotpunilo jedinstveno tržište, posebno u pogledu digitalizacije i usluga, te uklonile slabosti otkrivene nedavnim krizama.

U cilju povećanja **dugoročne konkurentnosti** EU-a, EV je pozvao na nastavak rada na povećanju otpornosti i produktivnosti EU-a, pojednostavnjivanju pravila i postupaka te smanjenju administrativnog opterećenja, omogućavanju lakšeg pristupa privatnom kapitalu i ulaganjima (posebno za mala i srednja poduzeća) te osiguravanju ciljane potpore u strateškim sektorima, smanjenju strateških ovisnosti EU-a, poticanju inovacija i povećanju ulaganja u istraživanje i razvoj, jačanju digitalizacije gospodarstva, iskorištavanju vrijednosti podataka i

osiguravanju toga da EU i dalje bude predvodnik u novim tehnologijama i tehnologijama u nastajanju, ulaganju u vještine budućnosti, te poticanju prijelaza na kružno gospodarstvo.

Čelnici su pozvali na nastavak rada na Aktu o kritičnim sirovinama i Aktu o industriji s nultom neto stopom emisija te primili na znanje revidirani okvir za državne potpore. EV je održalo i stratešku raspravu o **geopolitičkim aspektima trgovine** te je istaknulo doprinos trgovinske politike konkurentnosti EU-a.

U segmentu **koordinacije ekonomskih politika**, EV je potvrdio smjernice Vijeća za reformu okvira gospodarskog upravljanja EU-a donesene 14. ožujka 2023, čiji je cilj učiniti ga spremnijim za aktualne izazove. U okviru europskog semestra 2023., godišnjeg ciklusa koordinacije gospodarskih, fiskalnih i socijalnih politika te politika u području rada unutar EU-a, čelnici su podržali nacrt preporuke Vijeća o ekonomskoj politici europodručja. Europsko vijeće podržalo je i prioritete politika iz godišnjeg pregleda održivog rasta i pozvalo države članice da ih uzmu u obzir u svojim nacionalnim programima reformi i programima stabilnosti ili konvergencije.

U sklopu rasprave o **energetici**, EV je razmotrio mjere poduzete na razini EU-a za rješavanje pitanja visokih cijena energije, smanjenje potražnje za plinom, osiguravanje sigurnosti opskrbe i postupno ukidanje ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima. Čelnici su pozvali EK i države članice da osiguraju pripravnost i planiranje djelovanja u nepredvidivim situacijama s obzirom na buduće sezone punjenja skladišta plina i grijanja. Pozvali su sve dionike da u potpunosti iskoriste platformu EU-a za kupnju energije kako bi se dodatno poboljšala sigurnost opskrbe plinom po pristupačnim cijenama. EV je također pozvao EK da žurno dovrši procjenu hitnih mjera donesenih 2022. godine i da, prema potrebi, predloži produljenje njihove primjene. Čelnici su pozvali Vijeće EU-a i EP da brzo postignu dogovor o svim relevantnim prijedlozima za ubrzanje zelene tranzicije te da bez odgode nastave s radom na predloženoj reviziji modela unutarnjeg tržišta električne energije kako bi se osiguralo njegovo donošenje do kraja 2023.

Predsjednik Vlade RH Plenković rekao je da cijenimo sveobuhvatan pristup raspravi o dugoročnoj konkurentnosti EU-a, uključujući produktivnost, produbljivanje jedinstvenog tržišta i gospodarsko upravljanje te zahvaljujemo EK na doprinosu u obliku paketa dokumenata i zakonodavnih prijedloga. Poticaj za ovu strateški važnu raspravu nadilazi vanjske faktore koji su je samo ubrzali, namjera je šira – raspravljajući o dugoročnijoj konkurentnosti EU-a, mi procjenjujemo svoj odgovor na poli-krizu bez presedana i razmatramo politike za „otključavanje“ potencijala budućeg rasta Europe. Naše djelovanje stoga treba biti usmjereno na poticanje rasta, zelenu i digitalnu tranziciju i očuvanje društvene kohezije. Ova rasprava otvara potrebu za širom procjenom izazova dugoročnoj konkurentnosti EU-a, u kojem kontekstu je svakako potreban i osvrt na pitanje demografije. Ona je istovremeno izazov, ali i pokretač takve konkurentnosti i rasta. Što se tiče trgovinske politike, predsjednik Vlade Plenković složio se da ona mora biti ambiciozna i strateški usmjerena, potičući diverzifikaciju i jačanje dobavnih lanaca, aktivno gradeći trgovinske odnose s partnerima izvan EU-a. Po pitanju sustava ekonomskog upravljanja, Hrvatska je zadovoljna zaključcima Vijeća EU-a. Imajući u vidu iskustvo nedavnih kriza, trebalo bi se uspostaviti model upravljanja koji će osigurati brzu i učinkovitu reakciju na moguće buduće krize.

Po pitanju energetike, predsjednik Vlade Plenković pozdravio je raspravu o učincima dosadašnjih kriznih mjera, posebno naglasivši važnost pripreme za sljedeću zimu. Posebno je važno da zajednička platforma za nabavu plina postigne željene rezultate te osigura dostatnu količinu plina po razumnim cijenama. Hrvatska pozdravlja reformu modela tržišta električne energije, koju vidimo kao jedan od najvažnijih elemenata konsolidacije energetskeg tržišta EU-a u narednom razdoblju. Također pozdravljamo naglasak koji predložena reforma stavlja na zaštitu potrošača, što je u skladu s našim vlastitim prioritetom zaštite potrošača od učinaka volatilnosti cijena energije i stoga predstavlja korak u pravom smjeru. Predsjednik Vlade Plenković također se referirao na prijedlog za uvrštavanje nuklearne energije na popis *net-zero* tehnologija koje mogu pomoći u postizanju ciljeva klimatske neutralnosti. Hrvatska podržava ovu inicijativu.

Ostalo

Pod ovom je točkom bilo riječi o **migracijama**. EK je izvijestila o napretku postignutom u provedbi relevantnog dijela njegovih zaključaka EV-a od 9. veljače 2023. Podsjećajući da su migracije europski izazov koji zahtijeva europski odgovor, čelnici su pozivali na brzu provedbu svih dogovorenih točaka. Provedbu će preispitati u lipnju.

Govoreći na ovu temu, **predsjednik Vlade RH Plenković** je istaknuo da 30% nezakonitih migracija u Hrvatsku dolazi iz BiH i Srbije, zahvaljujući liberalnom viznom režimu tih država s nizom trećih država. U tom je smislu i dalje potrebno poduzimanje vrlo konkretnih koraka kako bi se države zapadnog Balkana uskladile s viznim režimom EU-a. Informirao je da je Hrvatska puno uložila u opremu za zaštitu vanjske granice. Konačni dogovor o Paktu o migracijama i azilu omogućit će državama članicama, pa tako i Hrvatskoj kao državi s vanjskom granicom schengenskog prostora i EU-a, učinkovitije upravljanje migrantskim tijekovima i registraciju migranata, učinkovitiji mehanizam distribucije tereta među državama članicama, te učinkovitiju suradnju sa zemljama porijekla i tranzita.

U dijelu o **vanjskim odnosima**, čelnici su pozdravili ishod **Konferencije donatora za potporu stanovništvu Turske i Sirije** zbog tragičnog potresa koji je pogodio Tursku i Siriju 6. veljače 2023.

Čelnici su pozdravili **Sporazum o putu prema normalizaciji odnosa između Kosova i Srbije** i njegov Prilog o provedbi, koji su rezultat dijaloga uz posredovanje EU, predvođenoga visokim predstavnikom, kao sastavni dio njihova pripadajućeg europskog puta. Pozvali su obje strane da na odgovarajući način i u dobroj vjeri provedu svoje obveze.

Čelnici su osudili **presude protiv predstavnika bjeloruske demokratske oporbe** i pozvali bjeloruske vlasti da poštuju ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava, obustave represiju, političke zatvorenike puste na slobodu i poštuju manjine.

Pozdravili su i **dogovor o Windsorskom okviru**, te **Konferenciju UN-a o vodama** 2023. i povezani Akcijski plan za vode. Prepoznata je potreba za pojačanim djelovanjem u području voda, te istaknuta važnost strateškog pristupa EU sigurnosti opskrbe vodom.

Sastanak na vrhu država europodručja

Na marginama sastanka Europskog vijeća održan je sastanak na vrhu država europodručja u uključivom sastavu (svih 27 čelnika država članica EU-a). Ovo je prvi takav sastanak na kojemu je Hrvatska sudjelovala kao članica europodručja.

Sastanak je bio usmjeren na gospodarsku i financijsku situaciju u Europskoj uniji. Čelnici su raspravljali i o koordinaciji fiskalnih politika, okviru gospodarskog upravljanja EU-a i financijskoj strukturi ekonomske i monetarne unije (EMU).

U svojoj izjavi čelnici su istaknuli da su gospodarstva država članica EU-a započela 2023. godinu na temeljima zdravijima od očekivanih unatoč visokoj inflaciji i visokim cijenama energije. Primili su na znanje pismo koje je predsjednik Euroskupine Paschal Donohoe poslao 20. ožujka 2023. te pozvali Euroskupinu da nastavi pomno pratiti gospodarska kretanja.

Naglašena je važnost **okvira gospodarskog upravljanja** kao ključnog stupa strukture ekonomske i monetarne unije, jer se tim okvirom podupiru stabilnost eura i otpornost gospodarstva europodručja.

Istaknuta je ključna uloga snažne europske **financijske strukture** za privlačenje održivih ulaganja, podupiranje inovacija i otvaranja radnih mjesta te ubrzavanje zelene i digitalne tranzicije. Čelnici su napomenuli da dodatno **razvijena tržišta kapitala** doprinose poboljšanju makroekonomskog upravljanja u EMU-u. Iz tog su razloga pozvali na jačanje zajedničkih napora, uključivanjem oblikovatelja politika i sudionika na tržištu diljem Unije, kako bi se unaprijedila unija tržišta kapitala (*Capital markets union, CMU*). Naglašeno je kako je **bankovna unija** znatno ojačala otpornost bankarskog sustava EU-a te su čelnici pozvali na kontinuirane napore za njezin dovršetak, u skladu s izjavom Euroskupine od 16. lipnja 2022. Čelnici su zaključili da je bankarski sektor EU-a otporan i ima stabilnu kapitalnu i likvidnosnu poziciju.

Europsko vijeće

**Bruxelles, 9. veljače 2023.
(OR. en)**

EUCO 1/23

**CO EUR 1
CONCL 1**

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Izvanredni sastanak Europskog vijeća (9. veljače 2023.) – zaključci

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

Europsko vijeće održalo je razmjenu mišljenja s ukrajinskim predsjednikom o agresivnom ratu Rusije protiv Ukrajine i potpori Europske unije Ukrajini i njezinu stanovništvu.

*

* *

I. UKRAJINA

1. Europsko vijeće ponovno oštro osuđuje agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, koji predstavlja očito kršenje Povelje UN-a. Brutalni rat Rusije, koji traje već gotovo godinu dana, prouzročio je ogromnu patnju i stradanje Ukrajini i njezinu stanovništvu. Rusija mora odmah zaustaviti taj užasni rat. Europska unija bit će uz Ukrajinu i pružati joj čvrstu potporu dok god to bude potrebno.
2. Potpora Europske unije neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica te njezinu neotuđivom pravu na samoobranu od ruske agresije i dalje je nepokolebljiva. Europska unija, u dogovoru s međunarodnim partnerima, održavat će i nastojati dodatno povećati kolektivni pritisak na Rusiju da okonča svoj agresivni rat i povuče svoje postrojbe i vojnu opremu iz Ukrajine. Kako bi se dodatno povećali troškovi koje Rusija snosi zbog svog agresivnog rata, uvedena je gornja granica cijena naftnih derivata. Europska unija spremna je nastaviti jačati svoje mjere ograničavanja u bliskoj koordinaciji i suradnji s globalnim partnerima. Pojačat će se rad na sprečavanju izbjegavanja mjera.
3. Europsko vijeće ponovno ističe svoju snažnu predanost utvrđivanju odgovornosti. Kontinuirani smrtonosni i neselektivni napadi Rusije na civile i civilnu infrastrukturu međunarodni su zločini i moraju prestati. Međunarodno humanitarno pravo, među ostalim o postupanju s ratnim zarobljenicima, mora se poštovati. Ukrajincima koji su prisilno premješteni u Rusiju, posebno djeci, mora se odmah dopustiti da se sigurno vrate.

4. Europska unija čvrsto se zalaže za to da svi zapovjednici, počinitelji i supočinitelji ratnih zločina i drugih najtežih zločina počinjenih u vezi s agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine odgovaraju za svoja djela. Europsko vijeće u potpunosti podupire napore Ukrajine i međunarodne zajednice u tom pogledu, uključujući uspostavu odgovarajućeg mehanizma za kazneni progon zločina agresije, što se tiče međunarodne zajednice u cjelini. Naglašava potporu Europske unije istragama koje provodi tužitelj Međunarodnog kaznenog suda, kao i osnivanju međunarodnog centra u Haagu za kazneni progon zločina agresije na Ukrajinu. Taj će centar biti povezan s postojećim zajedničkim istražnim timom kojem potporu pruža Eurojust.
5. Europsko vijeće ponovno ističe spremnost Europske unije da podrži ukrajinsku inicijativu za pravedan mir koji se temelji na poštovanju suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Ukrajine. Rusija dosad nije pokazala istinsku spremnost za postizanje poštenog i održivog mira. Europsko vijeće izražava potporu formuli za mir predsjednika Zelenskija i ponovno potvrđuje predanost Europske unije aktivnoj suradnji s Ukrajinom na mirovnom planu od deset točaka. Europska unija podupire ideju sastanka na vrhu o formuli za mir čiji bi cilj bio pokretanje njezine provedbe. Europska unija surađivat će s Ukrajinom kako bi osigurala najšire moguće međunarodno sudjelovanje.

6. Europsko vijeće uvažava znatne napore koje Ukrajina posljednjih mjeseci ulaže u postizanje ciljeva na kojima se temelji njezin status zemlje kandidatkinje za članstvo u EU-u. Pozdravlja napore Ukrajine u pogledu reformi u tako teškim vremenima te je potiče da nastavi tim putem i ispuni uvjete navedene u mišljenju Komisije o zahtjevu za članstvo kako bi napredovala prema budućem članstvu u EU-u. Europska unija prepoznaje odlučnost Ukrajine da ispuni potrebne zahtjeve kako bi što prije započela pregovore o pristupanju. Europska unija sa zadovoljstvom iščekuje blisku suradnju s Ukrajinom i pružanje potpore toj zemlji u njezinim nastojanjima da u potpunosti ispuni sve uvjete. Europsko vijeće ponovno ističe da budućnost Ukrajine leži u Europskoj uniji.
7. Europsko vijeće ponovno potvrđuje obveze preuzete u zajedničkoj izjavi nakon sastanka na vrhu EU-a i Ukrajine. Europska unija nastavit će pružati snažnu političku, gospodarsku, vojnu, financijsku i humanitarnu potporu Ukrajini i njezinu stanovništvu sve dok je to potrebno. Ukupna pomoć Europske unije i njezinih država članica Ukrajini i ukrajinskom stanovništvu dosad iznosi najmanje 67 milijardi EUR. Europska unija i Ukrajina u potpunosti će iskoristiti potencijal Sporazuma o pridruživanju, uključujući detaljno i sveobuhvatno područje slobodne trgovine, kako bi uspostavile uvjete za poboljšanje gospodarskih i trgovinskih odnosa koji vode prema integraciji Ukrajine u jedinstveno tržište EU-a.
8. Europska unija odobrila je sedmu tranšu vojne potpore Ukrajini u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći u iznosu od 500 milijuna EUR i pokrenula misiju EU-a za vojnu pomoć kako bi 2023. osposobila prvih 30 000 vojnika. Time ukupna vojna potpora Europske unije i njezinih država članica danas iznosi gotovo 12 milijardi EUR. S obzirom na trenutačno stanje, Europsko vijeće pozdravlja brzu isporuku vojne opreme Ukrajini od strane država članica.

9. Europska unija i dalje je predana podupiranju makrofinancijske stabilnosti Ukrajine. Europsko vijeće pozdravlja rad Komisije te Europske investicijske banke, Europske banke za obnovu i razvoj i Svjetske banke na projektima za brzo proširenje upotrebe koridora solidarnosti kako bi se povećale međusektorske trgovinske mogućnosti i mogućnosti za izvoz iz Ukrajine.
10. Europska unija i njezini partneri i dalje su predani podupiranju sanacije, oporavka i obnove Ukrajine. U tom kontekstu Europsko vijeće pozdravlja operacionalizaciju platforme za koordinaciju donatora. Europska unija, zajedno sa svojim partnerima, pojačava rad na iskorištavanju zamrznute i imobilizirane ruske imovine za potporu obnove Ukrajine i u svrhu naknade štete, u skladu s pravom EU-a i međunarodnim pravom.
11. Europsko vijeće također naglašava važnost psihološke i psihosocijalne potpore i rehabilitacije, kao i reintegracije ratnih veterana u aktivan društveni život. Europska unija i njezine države članice pojačat će potporu za s tim povezane programe, među ostalim putem specijaliziranog stručnog znanja. Pojačat će se i pružanje pomoći za razminiranje.
12. Europska unija ponovno izražava svoju predanost jačanju potpore raseljenim osobama, kako u Ukrajini tako i u Europskoj uniji, među ostalim putem primjerene i fleksibilne financijske pomoći državama članicama koje snose najveće opterećenje u vidu zdravstvenih troškova, troškova obrazovanja i životnih troškova izbjeglica.

II. GOSPODARSTVO

13. U kontekstu nove geopolitičke stvarnosti Europska unija djelovat će odlučno kako bi osigurala svoju dugoročnu konkurentnost i svoje blagostanje, kao i svoju ulogu na globalnoj sceni. Europska unija ojačat će svoju stratešku suverenost i prilagoditi svoju gospodarsku, industrijsku i tehnološku bazu zelenoj i digitalnoj tranziciji. Produbit će jedinstveno tržište i osigurati jednake uvjete kako na unutarnjem planu tako i na globalnoj razini.
14. Od ključne je važnosti da Europska unija poboljša svoju dugoročnu konkurentnost i produktivnost. Sveobuhvatnom strategijom trebalo bi dodatno iskoristiti puni potencijal jedinstvenog tržišta, koje je od svojeg stvaranja prije 30 godina temelj blagostanja Europe. Podsjećajući na svoje zaključke iz prosinca 2022., osobito na svoj poziv Komisiji da predstavi strategiju na razini EU-a kako bi se potaknuli konkurentnost i produktivnost, Europsko vijeće ponovno će razmotriti ta pitanja na predstojećem sastanku.

15. Nadovezujući se na Komunikaciju Komisije o industrijskom planu u okviru zelenog plana za doba nulte neto stope, i s obzirom na njezinu predstojeću detaljnu analizu, potrebno je hitno nastaviti rad na sljedećim područjima djelovanja:
- a) politika državnih potpora: postupci trebaju biti jednostavniji, brži i predvidljiviji te omogućiti brzo uvođenje ciljane, privremene i razmjerne potpore, među ostalim putem poreznih kredita, u sektorima koji su strateški važni za zelenu tranziciju i na koje negativno utječu strane subvencije ili visoke cijene energije. Snažan naglasak trebalo bi staviti i na očuvanje konkurentnosti MSP-ova. Potrebno je očuvati cjelovitost i jednake uvjete na jedinstvenom tržištu. Europsko vijeće nadalje poziva da se instrumenti EU-a kao što su važni projekti od zajedničkog europskog interesa učinkovito provedu tako da se poveća transparentnost i pojednostavne postupci, posebno ubrzavanjem faza osmišljavanja i procjene. Europsko vijeće poziva Komisiju da redovito izvješćuje Vijeće o učinku te politike državnih potpora na jedinstveno tržište, kao i na globalnu konkurentnost EU-a;
 - b) financiranje na razini EU-a: kako bi se olakšala zelena tranzicija diljem Unije i izbjegla fragmentacija jedinstvenog tržišta, za potpuno djelotvoran odgovor politike EU-a istodobno je potreban pravedan pristup financijskim sredstvima. U tu bi svrhu postojeća sredstva EU-a trebalo upotrebljavati na fleksibilniji način te bi trebalo istražiti mogućnosti za olakšavanje pristupa financiranju. Europsko vijeće poziva Komisiju i Vijeće da osiguraju potpunu mobilizaciju dostupnih sredstava i postojećih financijskih instrumenata kako bi se omogućila pravodobna i ciljana potpora u strateškim sektorima, a da to ne utječe na ciljeve kohezijske politike. Osim toga, trebalo bi iskoristiti puni potencijal Europske investicijske banke;

- c) regulatorno okruženje: za ulaganja u Europskoj uniji od ključne su važnosti jednostavni, predvidljivi i jasni okvirni uvjeti. Administrativne postupke i postupke izdavanja dozvola trebalo bi pojednostavniti i ubrzati, među ostalim kako bi se osigurali proizvodni kapaciteti za one proizvode koji su ključni za postizanje ciljeva EU-a u pogledu klimatske neutralnosti, uzimajući u obzir cijeli prekogranični lanac opskrbe i vrijednosti. Trebalo bi osigurati pristup relevantnim kritičnim sirovinama, među ostalim diversifikacijom nabave i recikliranjem sirovina kako bi se promicala načela kružnog gospodarstva. Predstojeća reforma modela tržišta električne energije trebala bi poduprijeti prijelaz na dekarboniziran i učinkovit energetska sustav uz najmanji mogući trošak, osigurati sigurnost opskrbe u svakom trenutku i ojačati konkurentnost EU-a. Trebalo bi modernizirati pravila o javnoj nabavi kako bi se poticala zelenija industrija te promicati europske norme kako bi se olakšalo brzo uvođenje ključnih tehnologija;
 - d) vještine: potrebno je odlučnije i ambicioznije djelovanje za daljnji razvoj vještina potrebnih za zelenu i digitalnu tranziciju putem obrazovanja, osposobljavanja, usavršavanja i prekvalifikacija kako bi se odgovorilo na izazove manjka radne snage i preobrazbe radnih mjesta, među ostalim u kontekstu demografskih izazova;
 - e) ulaganja: potrebna su i privatna i javna ulaganja kako bi se premostio investicijski jaz koji ugrožava rast. Europsko vijeće prima na znanje namjeru Komisije da do ljeta 2023. predloži Fond za europsku suverenost kako bi se poduprla ulaganja u strateške sektore.
16. Unija tržišta kapitala ključna je kako bi Europa ostala kontinent proizvodnje i inovacija. Europsko vijeće poziva suzakonodavce da ubrzaju provedbu akcijskog plana za uniju tržišta kapitala unapređivanjem i dovršetkom rada na zakonodavnim prijedlozima u tom području.

17. Provedba ambicioznog, snažnog, otvorenog i održivog trgovinskog programa i podupiranje WTO-a i multilateralnog sustava utemeljenog na pravilima bit će ključni za jačanje suvereniteta i blagostanja Europe. U tu bi se svrhu pravednim i transparentnim sporazumima o slobodnoj trgovini i ulaganjima trebali osigurati istinski jednaki uvjeti i omogućiti razvoj otpornih i pouzdanih lanaca opskrbe, a Europskoj uniji trebao bi se omogućiti pristup novim tržištima. Trebalo bi pojačati napore za diversifikaciju lanaca opskrbe, posebno kad je riječ o kritičnim sirovinama. Europska unija usto mora štiti svoje interese u slučaju nepoštenih praksi tako da iskoristi instrumente trgovinske zaštite.
18. S obzirom na aktualne zaključke, Europsko vijeće poziva Vijeće i Komisiju na brz nastavak rada na preispitivanju gospodarskog upravljanja.

III. MIGRACIJE

19. Europsko vijeće raspravljalo je o stanju u području migracija. Riječ je o europskom izazovu koji zahtijeva europski odgovor.

Europsko vijeće ocijenilo je provedbu svojih prethodnih zaključaka s ciljem razvoja sveobuhvatnog pristupa migracijama kojim se objedinjuju pojačano vanjsko djelovanje, djelotvorniji nadzor vanjskih granica EU-a i unutarnji aspekti, u skladu s međunarodnim pravom i načelima i vrijednostima EU-a, te zaštita temeljnih prava. Nadovezujući se na nedavno pismo Komisije, Europsko vijeće poziva da se hitne operativne mjere ojačaju i ubrzaju.

Europsko vijeće poziva Vijeće i Komisiju da pomno prate i osiguraju provedbu njegovih zaključaka te će se redovito baviti tim pitanjem.

Pojačano vanjsko djelovanje

20. Europska unija pojačat će svoje djelovanje kako bi spriječila nezakonite odlaske i gubitak ljudskih života, smanjila pritisak na granice EU-a i kapacitete za prihvat, suzbila krijumčare i povećala broj vraćanja. To će se postići jačanjem suradnje sa zemljama podrijetla i tranzita putem uzajamno korisnih partnerstava. Trebalo bi obuhvatiti sve migracijske rute, uz odgovarajuće resurse.

Postojeće akcijske planove za zapadnobalkansku i srednjosredozemnu rutu trebalo bi provesti. Komisija bi prioritetno trebala predstaviti akcijske planove za atlantsku, zapadnosredozemnu i istočnosredozemnu rutu kako bi se brzo ublažio pritisak na najpogođenije države članice i učinkovito spriječili nezakoniti dolasci. Suradnja EU-a i država članica sa zemljama podrijetla i tranzita na koordinirani će se način ojačati, među ostalim putem kontakata na visokoj razini, s ciljem jačanja njihovih kapaciteta za upravljanje granicama, sprečavanja nezakonitih tokova, prekidanja poslovnog modela krijumčara, uključujući strateškim informativnim kampanjama, i povećanja broja vraćanja. U tu bi svrhu trebalo na najbolji mogući način iskoristiti savjetovanja u okviru forumâ za suradnju s trećim zemljama, kao i financiranja u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa te u okviru drugih relevantnih instrumenata. Europska unija nastaviti će podupirati partnere u rješavanju temeljnih uzroka nezakonitih migracija te u pogledu sigurnih, zakonitih i uređenih migracija. Dodatno se treba ojačati suradnja s međunarodnim organizacijama, posebno s Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM) i Uredom visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR).

21. Usklađivanje vizne politike od strane susjednih zemalja od hitne je i ključne važnosti za upravljanje migracijama te, ako je to relevantno, za opće dobro funkcioniranje i održivost režima putovanja bez viza. U tom pogledu Europsko vijeće naglašava da bi trebalo pojačati praćenje viznih politika susjednih zemalja. Europsko vijeće pozdravlja napredak koji su partneri sa zapadnog Balkana ostvarili u usklađivanju s viznom politikom EU-a te ih poziva na brzo poduzimanje daljnjih koraka. Europska unija spremna je na produbljivanje suradnje s tom regijom u području migracija, azila, upravljanja granicama i vraćanja, uz maksimalno iskorištavanje postojećih okvira i dostupnih kanala.

Poboljšanje suradnje u području vraćanja i ponovnog prihvata

22. Europsko vijeće podsjeća na važnost jedinstvene, sveobuhvatne i učinkovite politike EU-a u području vraćanja i ponovnog prihvata, kao i integriranog pristupa reintegraciji. Potrebno je brzo djelovanje kako bi se osiguralo učinkovito vraćanje, iz Europske unije i trećih zemalja duž ruta, u zemlje podrijetla i tranzita koristeći se kao sredstvom utjecaja svim relevantnim politikama, instrumentima i alatima EU-a, među ostalim diplomacijom, razvojem, trgovinom i vizama te mogućnostima za zakonite migracije. U tom je pogledu i u državama članicama i u institucijama EU-a potreban pristup koji obuhvaća sve razine vlasti. Europsko vijeće poziva Komisiju i Vijeće da u potpunosti iskoriste mehanizam iz članka 25.a Zakonika o vizama, uključujući mogućnost uvođenja restriktivnih viznih mjera u odnosu na treće zemlje koje ne surađuju u pogledu vraćanja. Kako bi se ubrzali postupci vraćanja, Europsko vijeće također poziva države članice na uzajamno priznavanje odluka o vraćanju. Poziva Agenciju za azil da pruži smjernice kako bi se u većoj mjeri upotrebljavali koncepti sigurnih trećih zemalja i sigurnih zemalja podrijetla. Države članice pozivaju se da iskoriste te smjernice kako bi se postigao koordinirani pristup, čime bi se otvorio put prema zajedničkom popisu EU-a.

Nadzor vanjskih granica EU-a

23. Europska unija i dalje je odlučna u osiguravanju djelotvornog nadzora svojih vanjskih kopnenih i morskih granica. Europsko vijeće pozdravlja napore država članica u tom pogledu i:
- a) potvrđuje svoju punu potporu Agenciji za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex) u ispunjavanju njezine osnovne zadaće, a to je podrška državama članicama u zaštiti vanjskih granica, borbi protiv prekograničnog kriminala i povećanju broja vraćanja;
 - b) ponovno ističe važnost što bržeg stavljanja u funkciju sustava ulaska/izlaska i europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja;
 - c) poziva na brzo zaključenje pregovora o novim i revidiranim sporazumima o statusu između Europske unije i trećih zemalja o raspoređivanju Frontexa u okviru napora za jačanje suradnje u području upravljanja granicama i migracija;
 - d) poziva Komisiju da financira mjere država članica kojima se izravno doprinosi nadzoru vanjskih granica EU-a poput pilot-projekata za upravljanje granicama kao i poboljšanju nadzora granica u ključnim zemljama na tranzitnim rutama u Europsku uniju;
 - e) poziva Komisiju da hitno mobilizira značajna sredstva i kapacitete EU-a kako bi se državama članicama pružila potpora u jačanju sposobnosti i infrastrukture za zaštitu granica, sredstava za nadzor, uključujući zračni nadzor, i opreme. U tom kontekstu Europsko vijeće poziva Komisiju da brzo dovrši strategiju za europsko integrirano upravljanje granicama;
 - f) prepoznaje posebnosti morskih granica, među ostalim u pogledu zaštite ljudskih života, i naglašava potrebu za pojačanom suradnjom u pogledu aktivnosti traganja i spašavanja te u tom kontekstu prima na znanje ponovno pokretanje Europske kontaktne skupine za traganje i spašavanje.

Borba protiv instrumentalizacije, krijumčarenja i trgovine ljudima

24. Europsko vijeće osuđuje pokušaje instrumentalizacije migranata u političke svrhe, posebno kada se koriste kao sredstvo utjecaja ili kao dio hibridnih destabilizirajućih djelovanja. Poziva Komisiju i Vijeće da nastave s radom na relevantnim alatima, uključujući moguće mjere protiv prijevoznika koji su uključeni u trgovinu ljudima ili krijumčarenje migranata ili ih olakšavaju.
25. Snažnom suradnjom među državama članica i s Europolom, Frontexom i Eurojustom te ključnim partnerima dodatno će se ojačati borba protiv trgovine ljudima i krijumčarenja migranata.

Podaci o migracijskim tokovima i informiranost o stanju

26. Europsko vijeće poziva Vijeće i Komisiju da uz potporu relevantnih agencija EU-a razviju zajedničku informiranost o stanju, unaprijede nadzor podataka o kapacitetima za prihvata i migracijskim tokovima i brže otkrivaju nove migracijske trendove u Europsku uniju i unutar nje. Ono potiče tijela država članica da zatraže potporu agencija EU-a, uključujući Agenciju za azil i Frontex, kako bi se osigurala pravilna registracija svih migranata koji ulaze u Europsku uniju.

Pakt o migracijama i azilu i povezani predmeti

27. S obzirom na napredak ostvaren u 2022., Europsko vijeće poziva suzakonodavce da nastave s radom na paktu o migracijama i azilu u skladu sa zajedničkim planom, kao i na revidiranom Zakoniku o schengenskim granicama i Direktivi o vraćanju. Europsko vijeće prima na znanje namjeru predsjedništva da na sljedećem sastanku Vijeća za PUP raspravlja o provedbi dublinskog plana kao i o djelotvornom angažmanu EU-a na vanjskim granicama, među ostalim o pitanju operacija privatnih subjekata.

IV. DRUGE STAVKE

Dijalog Beograda i Prištine

28. S obzirom na nedavne napetosti na sjeveru Kosova Europsko vijeće naglašava hitnu potrebu za postizanjem napretka u normalizaciji odnosa između Kosova* i Srbije putem dijaloga uz posredovanje EU-a pod vodstvom Visokog predstavnika.
29. Europsko vijeće pozdravlja nedavni europski prijedlog da se odnos između obje strana postavi na novu i održivu osnovu kao povijesnu priliku koju bi obje strane trebale iskoristiti, među ostalim kako bi ostvarile svoju europsku perspektivu.
30. Europsko vijeće poziva obje strane da u potpunosti i bezuvjetno provedu obveze na koje su se obvezale u okviru dijaloga, uključujući sporazume iz 2013. i 2015. o osnivanju Udruženja/Zajednice općina s većinskim srpskim stanovništvom.

Potres u Turskoj i Siriji

31. Nakon tragičnog potresa 6. veljače 2023. Europsko vijeće izražava najdublju sućut žrtvama te je solidarno sa stanovništvom Turske i Sirije.
32. Neposredno nakon te tragedije i kao dokaz nepokolebljive solidarnosti Unije u Tursku je raspoređeno više od 1 600 spasilaca. Europsko vijeće ponovno potvrđuje spremnost Unije da pruži dodatnu pomoć kako bi se ublažile patnje u svim pogođenim regijama. Europsko vijeće pozdravlja inicijativu švedskog predsjedništva i Komisije da budu domaćini donatorske konferencije u Bruxellesu u ožujku radi mobiliziranja sredstava međunarodne zajednice za potporu stanovništvu Turske i Sirije.

* Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s RVSUN-om 1244 (1999) i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.

33. Europsko vijeće poziva sve da žrtvama potresa u Siriji osiguraju pristup humanitarnoj pomoći bez obzira na to gdje se nalaze. Europska unija i njezine države članice mobilizirale su dodatna sredstva za potporu humanitarnim naporima. Europsko vijeće poziva humanitarnu zajednicu da pod pokroviteljstvom Ujedinjenih naroda osigura brzu dostavu pomoći.
-

Europsko vijeće

Bruxelles, 23. ožujka 2023.
(OR. en)

EUCO 4/23

CO EUR 3
CONCL 2

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Sastanak Europskog vijeća (23. ožujka 2023.) – zaključci

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci koje je Europsko vijeće usvojilo na navedenom sastanku.

Europsko vijeće razmijenilo je mišljenja s glavnim tajnikom Ujedinjenih naroda Antóniom Guterresom.

*

* *

I. UKRAJINA

1. Europsko vijeće ponovno oštro osuđuje agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, koji predstavlja očito kršenje Povelje UN-a, te podsjeća na nepokolebljivu potporu Europske unije neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica i njezinu neotuđivom pravu na samoobranu od ruske agresije.
2. Europsko vijeće pozdravlja Rezoluciju Opće skupštine UN-a o „načelima Povelje Ujedinjenih naroda kao temelja za sveobuhvatan, pravedan i trajan mir u Ukrajini”, koja je donesena uz široku potporu međunarodne zajednice. Ponovno izražava potporu formuli za mir predsjednika Zelenskija. Europska unija nastaviti će surađivati s Ukrajinom na mirovnom planu od deset točaka.
3. Rusija mora zaustaviti svoju agresiju te odmah, potpuno i bezuvjetno povući sve svoje vojne snage i pomagače s cijelog državnog područja Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica. Međunarodno humanitarno pravo, među ostalim o postupanju s ratnim zarobljenicima, mora se poštovati. Europsko vijeće najoštrije osuđuje seksualno i rodno uvjetovano nasilje. Rusija mora odmah osigurati siguran povratak Ukrajinaca i Ukrajinki, osobito djece, koji su prisilno premješteni ili deportirani u Rusiju. U tom kontekstu Europsko vijeće prima na znanje uhidbene naloge koje je Međunarodni kazneni sud nedavno izdao za predsjednika Rusije i njegovu povjerenicu za prava djece zbog ratnog zločina nezakonite deportacije i transfera ukrajinske djece iz okupiranih područja Ukrajine u Rusiju.

4. Rusija mora odmah prekinuti djelovanja kojima se ugrožavaju sigurnost i zaštita civilnih nuklearnih postrojenja u Ukrajini. Europska unija u potpunosti podupire rad Međunarodne agencije za atomsku energiju.
5. Europska unija odlučno je predana osiguravanju potpune odgovornosti za ratne zločine i druge najteže zločine počinjene u vezi s agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine, među ostalim uspostavom odgovarajućeg mehanizma za kazneni progon zločina agresije, koji se tiče cjelokupne međunarodne zajednice. U tom kontekstu Europsko vijeće pozdravlja dogovor o osnivanju novog Međunarodnog centra za kazneni progon zločina agresije protiv Ukrajine (ICPA) u Haagu, koji će biti povezan s postojećim zajedničkim istražnim timom kojemu Eurojust pruža potporu. Ponovno ističe potporu istragama koje provodi tužitelj Međunarodnog kaznenog suda. Europsko vijeće pozdravlja predstojeće pregovore o novoj konvenciji o međunarodnoj suradnji u istragama i kaznenom progonu genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina i drugih međunarodnih zločina.
6. Europska unija i dalje je predana održavanju i povećavanju kolektivnog pritiska na Rusiju, među ostalim s pomoću mogućih dodatnih mjera ograničavanja, te nastavku rada s partnerima na pitanju gornje granice cijene nafte. Europsko vijeće naglašava važnost i hitnost jačanja napora kako bi se osigurala učinkovita provedba sankcija na europskoj i nacionalnoj razini te je čvrsto predano učinkovitom sprečavanju i suzbijanju zaobilaženja sankcija u trećim zemljama i od strane trećih zemalja. Europsko vijeće poziva Vijeće i Komisiju da ojačaju sve potrebne instrumente izvršavanja i da u tu svrhu zajedno s državama članicama razviju potpuno koordiniran pristup. Europska unija intenzivirat će suradnju s partnerima u borbi protiv lažnih ruskih diskursa i dezinformacija o ratu.

7. Europska unija čvrsto je i u potpunosti uz Ukrajinu i nastaviti će toj zemlji i njezinu stanovništvu pružati jaku političku, gospodarsku, vojnu, financijsku i humanitarnu potporu dok god to bude potrebno. Europska unija i države članice jačaju svoje napore kako bi pomogle u zadovoljavanju hitnih vojnih i obrambenih potreba Ukrajine. Uzimajući u obzir sigurnosne i obrambene interese svih država članica, Europsko vijeće pozdravlja dogovor postignut u Vijeću o hitnoj isporuci streljiva zemlja-zemlja i topničkog streljiva Ukrajini i, ako se to zatraži, projektila, što uključuje zajedničku nabavu i mobilizaciju odgovarajućih sredstava, među ostalim s pomoću Europskog instrumenta mirovne pomoći, kako bi se zajedničkim naporom u sljedećih dvanaest mjeseci osiguralo milijun naboja topničkog streljiva pri čemu se ne dovode u pitanje posebnosti sigurnosne i obrambene politike određenih država članica.
8. Europska unija i dalje je predana podupiranju sanacije, oporavka i obnove Ukrajine u koordinaciji s međunarodnim partnerima. U tom kontekstu Europsko vijeće ponovno ističe punu potporu EU-a uspostavi međunarodnog mehanizma za evidentiranje štete koju je prouzročila Rusija. Europska unija, zajedno sa svojim partnerima, nastaviti će intenzivirati rad na iskorištavanju zamrznute i imobilizirane ruske imovine za obnovu Ukrajine i u svrhu naknade štete, u skladu s pravom EU-a i međunarodnim pravom.
9. U skladu sa svojim ranijim zaključcima, posebice onima od 23. i 24. lipnja 2022., Europsko vijeće pozdravlja predanost i napore Ukrajine u pogledu reformi te naglašava važnost procesa pristupanja te zemlje EU-u.
10. Europska unija nastaviti će pružati svu relevantnu potporu Republici Moldovi, među ostalim i za jačanje otpornosti, sigurnosti, stabilnosti, gospodarstva i opskrbe energijom u toj zemlji koja se suočava s destabilizirajućim djelovanjem vanjskih aktera, kao i potporu na njezinu putu pristupanja Europskoj uniji. Europsko vijeće poziva Komisiju da predstavi paket potpore prije njegova sljedećeg sastanka.

11. Europsko vijeće osuđuje kontinuiranu vojnu potporu koju Iran i Bjelarus pružaju agresivnom ratu Rusije. Poziva sve zemlje da ne pružaju materijalnu ili drugu potporu agresivnom ratu Rusije.
12. Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njezino korištenje hranom kao oružjem ugrozili su globalnu sigurnost opskrbe hranom. U tom kontekstu Europsko vijeće prima na znanje produljenje UN-ove crnomorske inicijative za žitarice. Ta inicijativa, koridori solidarnosti EU-a i ukrajinska inicijativa „Žitarice iz Ukrajine” ključni su za jačanje svjetske sigurnosti opskrbe hranom. Europsko vijeće ističe potrebu za osiguravanjem kontinuirane dostupnosti i cjenovne pristupačnosti poljoprivrednih proizvoda za zemlje kojima je pomoć najpotrebnija.

II. KONKURENTNOST, JEDINSTVENO TRŽIŠTE I GOSPODARSTVO

13. U kontekstu sve složenijih izazova (klimatskih promjena, geopolitičke situacije, cijena energije, opetovanih šokova u lancu opskrbe, demografskih trendova, manjka radne snage, jaza u pogledu rasta i inovacija) Europska unija gradi snažno gospodarstvo koje je spremno za buduće izazove i osigurava dugoročno blagostanje. Za to je potreban integrirani pristup u svim područjima politika kako bi se povećali produktivnost i rast u cjelokupnoj ekonomskoj bazi našeg kontinenta, uz kombiniranje produbljenog jedinstvenog tržišta i ojačanih industrijskih, poljoprivrednih i trgovinskih politika.

Europska unija osigurat će svoju konkurentnost jačanjem svoje otpornosti i produktivnosti, olakšavanjem financiranja, nastojanjem osiguravanja cjenovno pristupačne energije, smanjenjem svojih strateških ovisnosti, ulaganjem u vještine budućnosti i prilagodbom svojih gospodarskih, industrijskih i tehnoloških temelja za zelenu i digitalnu tranziciju, pri čemu nitko neće biti zapostavljen.

Europsko vijeće poziva Vijeće i Komisiju da nastave s radom na svim tim aspektima te da izvijeste o postignutom napretku uoči sastanka Europskog vijeća u lipnju 2023. Nadalje, Vijeće se poziva da svake godine na temelju doprinosa Komisije procjenjuje napredak, uključujući ključne pokazatelje uspješnosti.

Jedinstveno tržište te dugoročna konkurentnost i produktivnost

14. Od svoje uspostave prije tri desetljeća jedinstveno tržište temelj je blagostanja Europe te poboljšava život građana i građanki. Njegova socijalna dimenzija u samom je središtu izrazito konkurentnog socijalnog tržišnog gospodarstva. Tijekom godina omogućilo je znatno povećanje trgovine među državama članicama te je europskim poduzećima poslužilo kao odskočna daska za ulazak na globalna tržišta. Jedinstveno tržište ne pruža samo znatan doprinos rastu i konkurentnosti, nego europskim građanima i građankama ujedno omogućuje da ostvaruju koristi od visokih socijalnih i ekoloških standarda i snažne zaštite potrošača, čime Europa postavlja standarde na svjetskoj razini.
15. Europsko vijeće podupire ponovnu usredotočenost na izvršavanje postojećih pravila jedinstvenog tržišta i uklanjanje prepreka, kako je predloženo u komunikaciji Komisije „30 godina jedinstvenog tržišta”. Jedinstveno tržište koje dobro funkcionira ostaje ključno za uspjeh zelene i digitalne tranzicije, naš budući rast i ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju. Europsko vijeće poziva na ambiciozno djelovanje kako bi se dovršilo jedinstveno tržište, osobito u digitalnom području i uslugama, te kako bi se uklonile slabosti otkrivene nedavnim krizama, čime bi se osigurali jednaki konkurentski uvjeti na unutarnjoj i svjetskoj razini. Poseban naglasak trebalo bi staviti na MSP-ove.
16. Nadovezujući se na komunikaciju Komisije pod nazivom „Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.”, Europsko vijeće poziva na nastavak rada u sljedećim područjima:
 - a) Regulatorno okruženje kojim se potiče rast
 - pojednostavniti opće regulatorno okruženje i smanjiti upravno opterećenje, među ostalim ubrzavanjem postupaka izdavanja dozvola, provedbom provjera konkurentnosti za nove zakonodavne prijedloge i znatnim povećanjem primjene digitalnih rješenja (kao što su elektronička identifikacija te strojno čitljivi i standardizirani podaci). Zahtjeve u pogledu izvješćivanja trebalo bi racionalizirati, posebice u zelenom, digitalnom i gospodarskom zakonodavstvu EU-a;

- učinkovito izvršavati pravila jedinstvenog tržišta kako bi se osiguralo regulatorno približavanje u svim sektorima, uključujući usluge;
- pojačati napore na nacionalnoj razini i razini EU-a kako bi se smanjile prepreke prekograničnom poslovanju i nastaviti rad u pogledu pristupa lijekovima u svim državama članicama uz istodobno jačanje poticaja za ulaganja u inovacije;

b) Ulaganja

- produbiti uniju tržišta kapitala, ukloniti preostale prepreke prekograničnom financiranju, olakšati pristup privatnom kapitalu i mobilizirati ga za ulaganja, posebice za MSP-ove. Europsko vijeće poziva Europski parlament i Vijeće da prije kraja trenutnog zakonodavnog ciklusa dovrše rad na zakonodavnim prijedlozima u tom području;
- osigurati potpunu mobilizaciju dostupnih sredstava i postojećih financijskih instrumenata i fleksibilnije ih rasporediti kako bi se pružila pravodobna i ciljana potpora u strateškim sektorima, pri čemu se ne utječe na ciljeve kohezijske politike. Europsko vijeće podsjeća da je primilo na znanje namjeru Komisije da do ljeta 2023. predloži Fond za europsku suverenost kako bi se poduprla ulaganja u strateške sektore;
- ojačati ključne ekosustave kako bi se osigurali sigurni, stabilni i održivi lanci opskrbe za dvije usporedne tranzicije;
- poboljšati povezivost na jedinstvenom tržištu za sve države članice, među ostalim razvojem i nadogradnjom infrastrukture i međupovezanosti za promet i energetiku, uključujući mreže;

c) Istraživanja i inovacije

- poticati inovacije stavljanjem naglaska na područja s velikim potencijalom rasta;
- povećati ulaganja u istraživanja i razvoj kako bi se ostvario cilj javnih i privatnih rashoda od 3 % BDP-a;
- olakšati stavljanje na tržište inovativnih proizvoda i usluga, među ostalim uporabom regulatornih izoliranih okruženja;

d) Digitalizacija

- iskoristiti vrijednost podataka u Europi, pri čemu se jamči privatnost i sigurnost, i u potpunosti uporabiti rješenja za gospodarstvo u stvarnom vremenu;
- poticati primjenu digitalnih alata u cijelom gospodarstvu i povećati potporu poduzećima i upravama u Europskoj uniji kako bi i dalje bili predvodnici u području umjetne inteligencije, kvantnog računalstva, mikroelektronike, tehnologije 6G, weba 4.0 i kibersigurnosti;

e) Vještine

- razviti vještine i povezati ih s privlačnim i kvalitetnim radnim mjestima, povećati sudjelovanje žena i mladih te promicati strukovno obrazovanje i osposobljavanje kako bi se odgovorilo na izazove koje predstavljaju manjak radne snage i preobrazba radnih mjesta, među ostalim u kontekstu demografskih izazova;

f) Kružnost

- poticati prijelaz na kružno gospodarstvo kako bi se poboljšala održivost, smanjili ulazni troškovi za industriju EU-a i smanjila ovisnost o primarnim materijalima, među ostalim iskorištavanjem mogućnosti koje nudi biogospodarstvo.

Industrijska politika

17. Europsko vijeće razmotrilo je napredak u različitim područjima djelovanja. Poziva na nastavak rada na prijedlozima u vezi s aktom o industriji s nultom neto stopom emisija i europskim zakonom o kritičnim sirovinama te prima na znanje privremeni okvir za mjere državne potpore u kriznim situacijama i za tranziciju.

Trgovinska politika

18. Europsko vijeće održalo je stratešku raspravu o geopolitičkim aspektima trgovine te je istaknulo doprinos trgovinske politike konkurentnosti EU-a.

Koordinacija ekonomskih politika

19. Europsko vijeće potvrđuje:
- Zaključke Vijeća od 14. ožujka 2023. o preispitivanju gospodarskog upravljanja;
 - prioritete politika iz Godišnjeg pregleda održivog rasta te države članice poziva da ih uzmu u obzir u svojim nacionalnim programima reformi i programima stabilnosti ili konvergencije;
 - nacrt preporuke Vijeća o ekonomskoj politici europodručja.

III. ENERGIJA

20. Europsko vijeće razmotrilo je mjere poduzete za rješavanje pitanja visokih cijena energije, smanjenje potražnje za plinom, osiguravanje sigurnosti opskrbe i postupno ukidanje ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima.

21. Iako se energetska situacija u Europskoj uniji poboljšala, Europsko vijeće poziva Komisiju i države članice da osiguraju pripravnost i planiranje djelovanja u nepredvidivim situacijama s obzirom na sljedeće sezone punjenja skladišta plina i grijanja. U tom kontekstu odlučno poziva sve uključene dionike da u potpunosti iskoriste mehanizam zajedničke nabave AggregateEU putem platforme EU-a za kupnju energije kako bi se dodatno poboljšala sigurnost opskrbe plinom po pristupačnim cijenama. Europsko vijeće poziva Komisiju da brzo dovrši procjenu hitnih mjera donesenih 2022. i da, prema potrebi, predloži produljenje njihove primjene.
22. Europsko vijeće poziva suzakonodavce da brzo postignu dogovor o svim relevantnim prijedlozima za ubrzanje zelene tranzicije te da bez odgode nastave s radom na predloženoj reviziji EU-ova modela unutarnjeg tržišta električne energije kako bi se osiguralo njegovo donošenje do kraja 2023.

IV. OSTALE TOČKE

Migracije

23. Predsjedništvo Vijeća i Komisija izvijestili su Europsko vijeće o napretku postignutom u provedbi dijela njegovih zaključaka od 9. veljače 2023. u vezi s migracijama. Podsjećajući da su migracije europski izazov koji zahtijeva europski odgovor, Europsko vijeće poziva na brzu provedbu svih dogovorenih točaka. Provedbu će preispitati u lipnju.

Vanjski odnosi

24. Nakon tragičnog potresa 6. veljače 2023. Europsko vijeće pozdravlja ishod Konferencije donatora za potporu stanovništvu Turske i Sirije te poziva na brzu i učinkovitu isplatu obećane pomoći.

25. Europsko vijeće pozdravlja Sporazum o putu prema normalizaciji odnosa između Kosova* i Srbije i njegov Prilog o provedbi koji su rezultat dijaloga uz posredovanje EU-a predvođenoga visokim predstavnikom, kao sastavni dio njihova pripadajućeg europskog puta, te poziva obje strane da na odgovarajući način i u dobroj vjeri provedu svoje obveze.
26. Europsko vijeće oštro osuđuje presude protiv istaknutih predstavnika bjeloruske demokratske oporbe na dugotrajne i neopravdane zatvorske kazne. Poziva bjeloruske vlasti da poštuju ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava, obustave represiju, političke zatvorenike puste na slobodu i poštuju manjine.
27. Europsko vijeće pozdravlja dogovor o Windsorskom okviru i sa zanimanjem očekuje brzu provedbu svih dogovorenih rješenja u dobroj vjeri.

*

* *

Europsko vijeće pozdravlja Konferenciju UN-a o vodama 2023. i povezani akcijski plan za vode. Prepoznaje potrebu za pojačanim djelovanjem u području voda, u EU-u i u svijetu, te ističe važnost strateškog pristupa EU-a sigurnosti opskrbe vodom.

* *Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s RVSUN-om 1244 (1999) i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.*

**Sastanak na vrhu država
europodručja**

**Bruxelles, 24. ožujka 2023.
(OR. en)**

EURO 502/23

**EUROSUMMIT 1
TSGC 3**

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća

Za: Delegacije

Predmet: Sastanak na vrhu država europodručja (24. ožujka 2023.)
– izjava

Za delegacije se u prilogu nalazi izjava dogovorena na navedenom sastanku na vrhu država europodručja.

Izjava sa sastanka na vrhu država europodručja, održanog u uključivom sastavu

1. Raspravljali smo o gospodarskoj i financijskoj situaciji. Unatoč visokoj inflaciji i visokim cijenama energije naša su gospodarstva započela 2023. godinu na temeljima zdravijima od očekivanih. I dalje predano radimo na bliskoj koordinaciji naših ekonomskih politika kako bi se povećala otpornost naših gospodarstava. Uzimajući u obzir pismo predsjednika Euroskupine od 20. ožujka 2023., pozivamo Euroskupinu da nastavi pažljivo pratiti gospodarska kretanja.
2. Okvir gospodarskog upravljanja ključan je stup strukture ekonomske i monetarne unije kojim se podupiru stabilnost eura i otpornost gospodarstva europodručja.
3. Snažna europska financijska struktura presudna je za privlačenje stabilnih ulaganja, podupiranje inovacija i otvaranja radnih mjesta te ubrzanje zelene i digitalne tranzicije.
 - a) Nastavak razvoja tržišta kapitala doprinosi poboljšanju makroekonomskog upravljanja u okviru ekonomske i monetarne unije. Pozivamo na jačanje zajedničkih napora, uključivanjem oblikovatelja politika i sudionika na tržištu diljem Unije, kako bi se unaprijedila unija tržišta kapitala.
 - b) Bankovna unija znatno je povećala otpornost bankarskog sustava EU-a. Naš je bankarski sektor otporan i ima stabilnu kapitalnu i likvidnosnu poziciju. Pozivamo na nastavak ulaganja napora za dovršetak naše bankovne unije, u skladu s izjavom Euroskupine od 16. lipnja 2022.

Na sljedećem sastanku preispitat ćemo ostvareni napredak.
